

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 487/2017-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. júla 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť mesta [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou AK Pekár s. r. o., Kukučínova 24, Banská Bystrica, v mene ktorej koná advokát JUDr. Ing. Bernard Pekár, PhD., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 20 S 65/2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť mesta [REDACTED] o d m i e t a ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. apríla 2017 doručená sťažnosť mesta [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta

porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva „na spravodlivý súdny proces“ podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 20 S 65/2015 (ďalej len „napadnuté konanie krajského súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ 21. marca 2017 podal krajskému súdu žiadosť o vstup do napadnutého konania vedeného v právnej veci žalobcu – [REDACTED] [REDACTED] (ďalej aj „žalobca“), proti žalovanému – [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] (ďalej aj „žalovaný“), o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 1100308/1/481849/2014 z 26. novembra 2014 (ďalej len „rozhodnutie žalovaného“).

Sťažovateľ uvádza, že rozhodnutie žalovaného bolo vydané v správnom konaní, predmetom ktorého je rozhodovanie o žiadosti žalobcu o vrátenie daňového preplatku na dani za ubytovanie. Prvostupňovým orgánom v tomto konaní je sťažovateľ, ktorý je zároveň správcom uvedenej miestnej dane, a táto miestna daň je príjmom jeho rozpočtu.

Sťažovateľ svoju žiadosť o vstup do napadnutého konania odôvodnil tým, že podľa § 27 ods. 1 druhej vety Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) je orgánom verejnej správy, ktorý vydal skoršie rozhodnutie, a teda je účastníkom konania vedeného krajským súdom podľa § 32 ods. 3 písm. c) SSP.

Dňa 30. marca 2017 bol sťažovateľovi doručený prípis krajského súdu, ktorým mu konajúci súd oznámil, že nie je účastníkom napadnutého konania o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí č. 1495/2014 z 21. augusta 2014 a č. 1100308/1/481849/2014 z 26. novembra 2014.

Sťažovateľ zastáva názor, že krajský súd tým, že nerozhodol o pribratí sťažovateľa do napadnutého konania, porušil jeho „právo... na prístup k súdu a právo na spravodlivý proces“.

Podľa názoru sťažovateľa krajský súd vo svojom prípise žiadnym spôsobom neodôvodnil, prečo sťažovateľovi v napadnutom konaní nesvedčí účastiť napriek tomu, že sťažovateľ je orgánom verejnej správy, ktorý vydal skoršie rozhodnutie podľa § 27 ods. 1 druhej vety SSP. Zároveň podľa názoru sťažovateľa krajský súd mal o jeho žiadosti o vstup do konania rozhodnúť uznesením, keďže podľa § 147 ods. 1 písm. a) SSP správny súd rozhoduje uznesením, ak nerozhoduje vo veci samej.

Uvedený postup krajského súdu má podľa názoru sťažovateľa za následok porušenie jeho práva „na odôvodnenie rozhodnutia (hoci v tomto prípade sa o rozhodnutie nejedná, avšak KS ZA mal rozhodovať uznesením), ktoré je súčasťou práva na spravodlivý proces tak v zmysle rozhodovacej praxe Ústavného súdu SR (napr. II. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 206/07), ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva (Ruiz v. Španielsko zo dňa 21. 01. 1999, č. sťažnosti 30544/96, ods. 26)“.

Sťažovateľ tiež poukazuje na to, že podľa „§ 4 ods. 3 písm. c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení obec rozhoduje vo veciach miestnych daní a miestnych poplatkov a vykonáva ich správu, a preto prvostupňové rozhodnutie sťažovateľa č. 1495/2014 zo dňa 21. 08. 2014 bolo vydané v rámci jeho samosprávnych kompetencií“, ako aj na «čl. 11 Európskej charty miestnej samosprávy (ďalej aj ako „ECHMS“), ktorý je pre Slovenskú republiku záväzný a v zmysle ktorého miestne orgány majú právo na súdne opravné prostriedky s cieľom zabezpečiť slobodný výkon svojich právomocí a rešpektovanie princípov samosprávy zakotvených vo vnútroštátnom zákonodarstve». Sťažovateľ je presvedčený, že keďže mu nebol umožnený vstup do konania krajského súdu vedeného pod sp. zn. 20 S 65/2015, bolo mu „upreté jeho právo v zmysle čl. 11 ECHMS“.

Na základe uvedeného sťažovateľ žiada, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie vydal tento nález:

„Postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 20 S/65/2015 bolo porušené základné právo sťažovateľa, a to právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Krajský súd v Žiline je povinný konať a rozhodnúť o žiadosti sťažovateľa o vstup do konania vedeného na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 20 S 65/2015.

Krajský súd v Žiline je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania do troch dní od právoplatnosti tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľa vedený v spoločnosti [REDACTED].“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy

podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na „*spravodlivý súdny proces*“ podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní, ktorý spočíval v tom, že krajský súd prípisom sťažovateľovi oznámil, že nie je účastníkom napadnutého konania.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený...

Vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd uvádza, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť, a preto prípadné porušenie týchto práv je potrebné posudzovať spoločne (II. ÚS 71/97, III. ÚS 470/2010, IV. ÚS 438/2010, IV. ÚS 195/07).

Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania.

V nadväznosti na uvedené sa ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sústredil na posúdenie, či sťažnosť vôbec bola podaná oprávnenou osobou, t. j. fyzickou osobou alebo právnickou osobou, ktorá je nositeľom základných práv alebo slobôd alebo ľudských

práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Zmyslom sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je v zásade ochrana súkromnej sféry fyzických a právnických osôb pred verejnou mocou. Z čl. 127 ods. 1 ústavy možno vyvodit', že verejná moc je povinná primárne rešpektovať a chrániť základné práva a slobody, ako aj ľudské práva a základné slobody vyplývajúce z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, pričom obsah tejto povinnosti podmieňuje charakter jednotlivých základných práv. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že okruh nositeľov základných práv je determinovaný oblasťou ochrany, ktorú majú jednotlivé základné práva zaručovať. Existujú základné práva, ktoré prislúchajú každej ľudskej bytosti, práva, ktoré prislúchajú len štátnym občanom, alebo aj práva, ktorých nositeľom môže byť len cudzinec. Právnickým osobám prislúchajú len také práva, ktoré sú zlučiteľné s povahou právnickej osoby. Štát, resp. v jeho mene konajúce štátne orgány, v zásade nie sú nositeľmi základných práv, keďže nedisponujú pri právne relevantnom konaní autonómny priestorom a slobodnou vôľou („Štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon“ – čl. 2 ods. 2 ústavy). Naopak, štátne orgány disponujú na účely plnenia svojich funkcií právomocou, ktorú môžu uplatňovať v rámci svojej pôsobnosti v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Opačné vnímanie postavenia štátu, resp. štátnych orgánov, pri ochrane základných práv by v konečnom dôsledku mohlo smerovať k popretiu podstaty právneho štátu.

Otázkou spôsobilosti orgánov verejnej moci mať v konaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy postavenie sťažovateľa sa ústavný súd vo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti už viackrát zaoberal, pričom v rámci judikatúry ústavného súdu ustálil právny názor, že v zásade nie je vylúčené, aby aj orgány verejnej moci (štátne orgány) podali sťažnosť podľa čl. 127 ústavy (napr. vo vlastníckych sporoch, keď vystupujú v súkromnoprávných vzťahoch v rovnom postavení s ostatnými účastníkmi konania). Môžu tak však urobiť iba vtedy, ak je splnená podmienka, že v konkrétnom prípade mohli byť a aj v skutočnosti boli nositeľmi ústavou zaručených základných práv alebo slobôd. Orgán

verejnej moci (štátny orgán) môže podať sťažnosť, len pokiaľ je postihnutý ako „každý“, a nie ako „nositeľ verejných úloh (verejného záujmu)“, resp. pri výkone právomocí štátu. Pokiaľ štát vystupuje v príslušnom právnom vzťahu ako subjekt verejného práva a súčasne ako nositeľ verejnej moci, z povahy veci vyplýva, že nie je a ani nemôže byť nositeľom (subjektom) základných práv a slobôd (II. ÚS 19/04, III. ÚS 115/06, IV. ÚS 257/2012, II. ÚS 699/2015, II. ÚS 51/2016).

Predmetom napadnutého konania krajského súdu je žaloba o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 1100308/1/481849/2014 z 26. novembra 2014, ktorým žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie sťažovateľa č. 1495/2014 z 21. augusta 2014. Účastníkmi napadnutého konania sú na strane žalobcu [REDAKOVANÉ], a na strane žalovaného v súlade s § 180 ods. 1 SSP [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľ v napadnutom konaní krajského súdu vystupuje ako prvostupňový správny orgán (správca miestnej dane, pozn.), ktorého rozhodnutie bolo potvrdené rozhodnutím žalovaného.

Pre úplnosť ústavný súd uvádza, že sťažovateľ sa v konaní krajského súdu už raz domáhal vstupu do konania, a to 17. mája 2016, keď krajskému súdu doručil návrh na vstup do konania krajského súdu ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného podľa § 93 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016. Krajský súd o podanom návrhu rozhodol uznesením č. k. 20 S 65/2015-74 z 30. mája 2016 tak, že sťažovateľa nepripustil do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného. Sťažovateľ proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal odvolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 8 Sžf 63/2016 z 26. januára 2017, ktorým uznesenie krajského súdu č. k. 20 S 65/2015-74 z 30. mája 2016 potvrdil.

Sťažovateľ následne v predmetnej veci 21. apríla 2017 doručil ústavnému súdu dve sťažnosti, jednu, ktorá je predmetom tohto predbežného prerokovania, a ďalšiu, v ktorej namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn.

8 Sžf 63/2016 a jeho uznesením z 26. januára 2017, ako aj postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 20 S 65/2015 a jeho uznesením z 30. mája 2016. Ústavný súd však o nej rozhodol tak, že ju podľa § 23 a zákona o ústavnom súde odložil, o čom sťažovateľ a vyrozumel prípisom sp. zn. Rvp 711/2017 zo 4. mája 2017.

Ústavný súd tiež zistil, že krajský súd vo veci 18. apríla 2017 rozsudkom sp. zn. 20 S 65/2015 rozhodol tak, že rozhodnutie žalovaného z 26. novembra 2014, ako aj rozhodnutie sťažovateľa č. 1495/2014 z 21. augusta 2014 zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Žalovaný proti tomuto rozsudku krajského súdu podal kasačnú sťažnosť a vec sa aktuálne nachádza na najvyššom súde.

Ústavný súd už v minulosti uviedol, že v takom type verejného súdnictva, akým je správne súdnictvo podľa § 247 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016 (resp. v súčasnosti už podľa § 177 a nasl. SSP, pozn.), je pojmovo vylúčené, aby orgán verejnej správy mohol uplatňovať a realizovať základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Na podporu tohto záveru uviedol, že sťažovateľ nie je v žiadnom prípade oprávnený na začatie konania podľa § 247 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (resp. v súčasnosti už podľa § 177 a nasl. SSP, pozn.), pretože jeho procesné postavenie sa odvodzuje výlučne z toho, že v tomto konaní sa preskúmava zákonnosť aj jeho rozhodnutia, ktoré bolo vynesené v procesnom postupe, kde sťažovateľ mal nadradené mocenské postavenie voči účastníkovi konania, ktorý sa proti tomu postaveniu mohol v konečnom dôsledku brániť aj žalobou v správnom súdnictve (IV. ÚS 149/04).

Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ v napadnutom konaní nemohol disponovať právami, ktorých porušenie namieta v konaní pred ústavným súdom, t. j. ani nemohol byť osobou, ktorá je oprávnená podať sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

Keďže ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol, bolo už bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími návrhmi obsiahnutými v petite sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. júla 2017